

RESURSĂ EDUCĂȚIONALĂ DESCHISĂ

Denumire: „Strategii didactice moderne folosite la orele de limba și literatura română”

Autor: GEAMĂNU MARIANA-DUMITRA

Unitatea de învățământ: Colegiul Economic
“Petre S. Aurelian”

Disciplina: Limba și literatura română

Scopul materialului propus: de documentare pentru cadrele didactice

CUPRINS

CAP.I. Metodele didactice moderne-rolul și locul acestora în procesul de predare-învățare-evaluare	3
1.1 Cubul.....	11
1.2 Bulgărele de zăpadă.....	11
1.3 Metoda pălăriilor gânditoare.....	13
1.4 Tehnica Lotus(Floare de nufăr).....	19
1.5 Jigsaw (Mozaic).....	20
1.6 Brainstorming.....	22
1.7 Sinectica.....	23
1.8 Metoda piramidei.....	24
1.9 Starbursting (Exploziastelară).....	25
1.10 Metoda horoscopului.....	26
1.11 “Știu/Vreau să știu /Am învățat” (KWL).....	27
1.12 Metoda Sinelg.....	29
1.13 Diagrama Venn.....	32
1.14 G-L-C (Gândiți - Lucrați în perechi - Comunicați).....	33
CAP.II Aplicații ale metodelor moderne folosite în lecțiile de predare-învățare a unor texte literare.....	35
2.1 Brainstorming.....	35
2.2 Instanțele narațiunii.....	35
2.3 Cubul.....	36
2.4 Pălăriile gânditoare	36
2.5 Gândiți - Lucrați în perechi – Comunicați.....	37
2.6 Personajele sub lupă.....	38
2.7 Disecția literară.....	38
2.8 Pune-ți capul la contribuție.....	40
2.9 Delphi.....	41
2.10 Ciochinele.....	41
2.11 Rebusul.....	42
2.12 Testul de lectură.....	45
2.13 Metode moderne de caracterizare a personajelor literare..	46
BIBLIOGRAFIE.....	52

I. Metodele didactice moderne-rolul și locul acestora în procesul de predare-învățare

Motto: ”Este imposibil ca elevii să învețe ceva cât timp gândurile lor sunt robite și tulburate de vreo patimă. Întretineți-i deci într-o stare de spirit placută, dacă vreți să vă primească învățăturile. Este tot atât de imposibil să imprimi un caracter frumos și armonios într-un suflet care tremură, pe cât este de greu să tragi linii frumoase și drepte pe o hârtie care se mișcă.”

(John Locke-“Some Thoughts Concerning Education”)

Societatea prezentului, dar mai ales a viitorului se circumscrie unui timp al informației, al complexității. De aceea, investiția în inteligență, creativitatea și capacitatea de inovare a indivizilor, a grupurilor va fi extrem de rentabilă în viitor.

Copilul este un proiect “aruncat” în lume, aflat într-o stare de “facere”, pentru ca apoi, devenit adult, să se formeze continuu de-a lungul vieții .

Fenelon compara creierul copilului cu o lumânare aprinsă expusă în bătaia vântului care determină tremurul acestei mici flăcări. Spiritul contemporan trebuie să facă față unor mari sfidări: explozia informațională, stresul, accelerarea ritmului vieții, creșterea gradului de incertitudine. Aceste argumente duc la o nouă ecologie educativă, care presupune dezvoltarea unei gândiri de tip holistic, a unor competențe de procesare informațională, dezvoltarea memoriei vii.

Rolul profesorului în procesul de modelare a omului este poate cel mai important. Punându-și elevii în situații variate de instruire, el transformă școala “într-un templu și un laborator” (M. Eliade).

Învățarea activă înseamnă, conform dicționarului, procesul de învățare calibrat pe interesele/ nivelul de înțelegere/ nivelul de dezvoltare al participanților la proces. În cadrul învățării active, se pun bazele unor comportamente, de altfel observabile:

- *comportamente ce denotă participarea (elevul e activ, răspunde la întrebări, ia parte la activități);
- *gândirea creativă (elevul are propriile sale sugestii, propune noi interpretări);
- *învățarea aplicată (elevul devine capabil să aplice o strategie de învățare într-o anumită instanță de învățare);
- *construirea cunoștințelor (în loc să fie pasiv, elevul îndeplinește sarcini care îl vor conduce la înțelegere).

Școala modernă și democratică de astăzi așează în centrul reflecției sale pedagogice și didactice, raporturile elevului cu cunoștințele, construirea progresivă de către elevi a noii cunoașteri, elaborarea de noi construcții, epistemologice într-o viziune integratoare, sistemică.

Instruirea interactivă reprezintă un tip superior de instruire, care se bazează pe activizarea subiecților instruirii, pe implicarea și participarea lor activă și deplină în procesul propriei formări, precum și pe instaurarea de interacțiuni, schimburi intelectuale și verbale, schimburi de idei, confruntare de opinii, argumente între aceștia.

Modernizarea continuă a procesului instructiv-educativ, impune ca strategiile aplicate să fie cât mai riguros selectate și într-o formă accesibilă, novatoare. Prin folosirea diversificată a metodelor, profesorul urmărește eludarea monotoniei, plictisului, rutinei, deschizând în sufletul copilului dorința de învățare într-un mod eficient și creativ.

Învățarea activă are la bază implicarea copilului în procesul de învățământ transformându-l într-un coparticipant la propria instruire și educare. Prin accentuarea caracterului formativ educativ a tuturor strategiilor se contribuie la

dezvoltarea potențialului individual, a capacității de a opera cu informațiile asimilate, de a le aplica în practică, la dezvoltarea capacității de a investiga de a căuta soluții situațiilor problemă.

Metodele noi interactive se bazează pe cooperarea dintre elevi în timpul unei activități. Ei trebuie să relaționeze unii cu alții astfel încât responsabilitatea individuală să devină presupuziția majoră a succesului.

Practicarea unei pedagogii interactive înseamnă trecerea de la o pedagogie implicită, opacă și chiar secretă, la o pedagogie explicită, cât de transparentă este posibil, în care elevul însuși, negociază raportul său cu achizițiile, le poate accepta, le poate critica sau chiar refuza.

O astfel de pedagogie centrată pe elev sau pe grupul de elevi, este o pedagogie activă și interactivă cristalizată ca o caracteristică majoră a socio-constructivismului, ea promovând descoperirea noului de către participanții la procesul de educației și stabilirea de relații între ei, cât și dezvoltarea creativității.

Educarea creativității elevilor a devenit o preocupare de prim ordin a școlii de pretutindeni. Progresul omenirii nu este disponibil fără activitatea creatoare, teoretică și practică a oamenilor. Din acest motiv este firesc ca activitatea creatoare să fie considerată ca forma cea mai înaltă a activității omenești. Creator poate fi considerat oricine nu rămâne la ceea ce a moștenit, la ceea ce a învățat și apoi reproduce în chip mecanic ce încearcă să aducă o contribuție personală, să progreseze, să-și expună ideile proprii asupra unui anumit subiect, prin urmare elementul creator nu se găsește numai în așa numitele activități superioare.

Creativitatea reprezintă pentru lumea contemporană o provocare cu totul specială, un fenomen unic, cu caracter complex și interdisciplinar. Sintagma „formarea personalității creative” este prezentă în însăși idealul educațional al școlii românești, care constă în „dezvoltarea liberă, integrală și armonioasă a individualității umane, în formarea personalității autonome și creative”.

Noile cerințe ale elevilor și societății impun ca sistemul de instruire și de metodologie didactică să fie suplu și permisiv la dinamica schimbărilor care au loc în componentele procesului instructiv și educativ. Pentru a implementa aceste idealuri ale societății, adică de dezvoltare a creativității elevilor, este nevoie de noi metode și mijloace care să asigure acest lucru.

Un bun cadru didactic este acela capabil de o mare varietate de stiluri didactice, având astfel posibilitatea să-și adapteze munca la diferitele circumstanțe, să confere predării flexibilitate și mai multă eficiență. Un stil modern și actual este cel creativ; unele cadre didactice dovedesc mai multă flexibilitate decât alții în comportamentul lor didactic, aceștia sunt receptivi la ideile și experiențele noi, manifestă îndrăzneală, mai multă independență în gândire și acțiunea didactică, având capacitatea de a-și asuma riscuri și dispoziția de a încerca noi practici, noi procedee.

Învățarea este un act personal, care cere participare personală. Problema esențială de care depinde producerea învățării eficiente este problema implicării, a angajării celui care învață.

Ceea ce este definitiv pentru metodele activ-participative este tocmai capacitatea acestora de stimulare a participării active și depline, fizice și psihice, individuale și colective a elevilor în procesul învățării, de a lega trup și suflet elevul de ceea ce face, până la identificarea lui cu sarcina de învățare.

Sunt considerate activ-participative, toate acele metode care sunt capabile să mobilizeze energiile elevului, să-i concentreze atenția, să-l facă să urmărească cu interes și curiozitate lecția, să-i câștige adeziunea logică și afectivă față de cele nou-învățate; care-i îndeamnă să-și pună în joc imaginația, înțelegerea, puterea de anticipare, memoria și nu numai.

Ca să-l poată implica, cu adevărat pe cel care învață, metodele activ-participative pun accentul pe procesele de cunoaștere (învățare) și nu pe produsele cunoașterii. Ele sunt, deci, metode care ajută elevul să caute, să cerceteze, să găsească singur cunoștințele pe care urmează să și le însușească, să

afle singur soluții la probleme, să prelucreze cunoștințele, să ajungă la reconstruiri și resistemizări de cunoștințe; acestea sunt, prin urmare, metode care îl învață de elev să învețe, să lucreze independent.

Activ-participative sunt și metodele de interacțiune colectivă, de interacțiune între cei care învață; metodele care atrag elevii la discuții colective și cooperare colegială intensă, care facilitează și intensifică schimb spontan de informații și idei, de impresii și păreri, confruntarea de opinii și alternative în cadrul clasei de elevi.

Pot fi considerate activ-participative și acele metode, care aduc elevii în contact nemijlocit cu situațiile de viață reală și cu problemele concrete ale vieții, care dau prilej de participare la rezolvarea problemelor practice ale, vieții, ale muncii, care atrag elevii la creația de bunuri materiale.

Trebuie însă să folosim pe scară largă metodele activ-participative, prin apelarea la metode pasive, dar când este nevoie, prin maximizarea dimensiunii active a acestora, prin punerea în valoare a aspectelor calitative ale metodei. În cadrul procesului de predare-învățare-evaluare trebuie să se țină cont de alternarea unor caracteristici ale acestuia în planurile activ-pasiv, abstract-concret și să nu apară o singură metodă dominantă.

Se poate considera, astfel, că orice metodă posedă la un moment dat trăsături care să se integreze succesiv în procesul instructiv educativ, deoarece nu se poate renunța la anumite metode, pentru că astfel elevul nu ar mai avea nici un punct de pornire de la care să creeze.

Un elev își manifestă spiritul creativ atunci când: se implică activ în procesul de formare și învățare, adoptă o atitudine activă și interactivă; explorează mediul și găsește soluții personale; problematizează conținuturile și face descoperiri; elaborează produse intelectuale unice și intelectuale etc.

Acest fenomen al creativității trebuie să-l urmărim și să-l dezvoltăm în permanență, fără a-l bloca. De aceea, pentru a realiza cele afirmate au apărut metode noi care să stimuleze spiritul creativ și asocierea de noi idei.

Metodele de învățământ (“*odos*”=cale, drum; “*metha*”=către, spre) reprezintă căile folosite în școală de către profesor în a-i sprijini pe elevi să descopere viața, natura, lumea, lucrurile, știința. Ele sunt totodată mijloace prin care se formează și se dezvoltă priceperile, deprinderile și capacitățile elevilor de a acționa asupra naturii, de a folosi roadele cunoașterii transformând exteriorul în facilități interioare, formându-și caracterul și dezvoltându-și personalitatea. „Pe scurt, metoda este o cale eficientă de organizare și conducere a învățării, un mod comun de a proceda ce reunește într-un ton familiar eforturile profesorului și ale elevilor săi”¹

„O metodă se definește prin predominanța unor caracteristici la un moment dat, caracteristici ce se pot metamorfoza astfel încât metoda să gliseze imperceptibil într-o clasă complementară sau chiar contrară. De pildă, o metodă așa zis tradițională poate evolua spre modernitate, în măsura în care secvențele procedurale care o compun îngăduie restructurări inedite sau atunci când circumstanțele de aplicare a acelei metode sunt cu totul noi. După cum și în unele metode așa-zis moderne întâlnim secvențe destul de tradiționale sau descoperim că variante ale metodei în discuție erau de mult cunoscute”²

Printre metodele care activează predarea-învățarea sunt și cele prin care elevii lucrează productiv unii cu alții, își dezvoltă abilități de colaborare și ajutor reciproc. Ele pot avea un impact extraordinar asupra elevilor datorită denumirilor foarte ușor de reținut, caracterului ludic și oferind alternative de învățare cu “priză” la copii.

Metodele și tehnicile interactive de grup se clasifică, după funcția principală didactică în :

---

¹ Potolea, Dan, Neacșu, Ioan, Iucu B., Romiță, Pârnișoară, Ion-Ovidiu *Pregătirea psihopedagogică*, Manual pentru definitivat și gradul didactic II, Editura Polirom , Iași, 2008, p. 254

² Cucos , Constantin, *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 1999, p.84

a) Metode de predare –învățare interactivă în grup :

- metoda predării/învățării reciproce (Reciprocal teaching –Palinscar)
- metoda “mozaicului”(Jigsaw)
- citirea cuprinzătoare
- metoda “Cascadei” (Cascade)
- metoda învățării pe grupe mici (“STAD-Student Teams Achievement Division”)
- metoda “turnirului între echipe”(“TGT-Teams/Games/ Tournaments”)
- metoda schimbării perechii (“Share-Pair Circles”)
- metoda “Piramidei”
- învățarea dramatizată

b) Metode de fixare și sistematizare a cunoștințelor și de verificare :

- harta cognitivă/conceptuală
- matricile
- ”Lanțurile cognitive”
- ”Scheletul de pește”
- diagrama cauzelor și a efectului
- ”pânza de păianjen”
- ”Tehnica florii de nufăr”
- ”Cartonașe luminoase”

c) Metode de rezolvare de probleme prin stimularea creativității :

- ”Brainstorming”
- ”Explozia stelară”
- ”Metoda pălăriilor gânditoare”
- ”Caruselul”
- ”Multi-voting”
- ”Masa rotundă”

- interviul de grup
- studiul de caz
- "Incidentul critic"
- "Phillips 6/6"
- "Tehnica 6/3/5"
- "Controversa creativă"
- "Tehnica acvariului"
- "Tehnica focus-grup"
- "Patru colțuri"
- "Metoda Frisco"
- Sinectica
- "Buzz-groups"
- "Metoda Delphi"

d) Metode de cercetare în grup :

- tema/proiectul de cercetare în grup
- experimentul pe echipe
- portofoliul de grup.

În continuare voi descrie cele mai folosite metode dintre cele enumerate mai sus.

I. CUBUL

Metoda presupune explorarea unui subiect, a unei situații din mai multe perspective, permițând abordarea complexă și integratoare a unei teme.

Sunt recomandate următoarele etape :

- Realizarea unui cub pe ale cărui fețe sunt scrise cuvintele: descrie, compară, analizează, asociază, aplică, argumentează.
- Anunțarea temei, subiectului pus în discuție
- Împărțirea clasei în 6 grupe, fiecare dintre ele examinând tema din perspectiva cerinței de pe una dintre fețele cubului
  - o Descrie: culorile, formele, mărimile etc.
  - o Compară: ce este asemănător? Ce este diferit?
  - o Analizează: spune din ce este făcut, din ce se compune
  - o Asociază: la ce te îndeamnă să te gândești?
  - o Aplică: ce poți face cu aceasta? La ce poate fi folosită?
  - o Argumentează: pro sau contra și enumeră o serie de motive care vin în sprijinul afirmației tale
- Redactarea finală și împărtășirea ei celorlalte grupe
- Afișarea formei finale pe tablă sau pe pereții clasei.

1.2 BULGĂRELE DE ZĂPADĂ

Metoda presupune reducerea numărului de elemente, aspecte, fațete ale unei probleme/situații pentru focalizarea asupra celor esențiale.

Se recomandă următoarele etape:

- Împărțiți grupul în echipe de 7-8 persoane
- Enunțați tema
- Fiecare membru notează pe un post-it ideea sa și o pune pe centrul mesei

- Fiecare membru citește toate ideile și le ierarhizează (1-8). Se vor reține primele 2-3.

- Se reunește tot grupul cu cele 2 idei de la fiecare și se repetă algoritmul, astfel se vor reține doar ideile/aspectele pe care tot grupul le consideră relevante.

Dacă ne uităm cu atenție, observăm că cele două metode – CUBUL și BULGĂRELE de ZĂPADĂ – sunt complementare prin ceea ce propun spre realizare. CUBUL îi va ajuta pe elevi să privească tema din diferite perspective, exercitând diferite proceduri, iar BULGĂRELE de ZĂPADĂ îi va ajuta să reducă numărul de elemente, aspecte, fațete ale unei probleme/situații pentru focalizarea asupra celor esențiale, rămânând în consens. Atribuirea perspectivei de lucru pentru fiecare grup în cadrul CUBULUI se poate face aleator (după împărțirea pe grupe –6- se rostogolește cubul și fiecare grupă reține perspectiva care pică cu fața în sus) sau după preferințele elevilor dintr-un grup; sau chiar profesorul poate atribui fiecărui grup câte o perspectivă. Modul de atribuire a perspectivei rămâne la alegerea și cumpănirea profesorului, în funcție de timpul pe care îl are la dispoziție, de cât de bine cunoaște colectivul de elevi, dinamica colectivului clasei, etc.

Prezentările fiecărui grup din perspectiva care i-a revenit trebuie să fie văzute de ceilalți, discutate, completate în urma discuțiilor. Dacă ne-am opri aici, rezultatul ar fi prea stufos, oarecum ca un mozaic divers colorat. E nevoie de o structură, e necesar să se convină asupra aspectelor care merită a fi reținute. Cine poate să judece asta? Ar putea să o facă profesorul, dar asta ar fi o imixtiune, ar putea chiar să pară elevilor ca exercitarea autorității fără a participa la lucru, sentiment nesănătos și descurajant. Dar utilizând BULGĂRELE de ZĂPADĂ , elevii pot să reanalizeze ceea ce s-a produs și să rețină ce este relevant. Reîmpărțiți elevii în grupe mai mari, de 7-8. Fiecare va nota pe un post-it aspectul, perspectiva, problema care i s-a părut cea mai interesantă și o plasează în centrul mesei. Din 8 propuneri se rețin 3 ; continuați procedura până când întreaga clasă a fost de acord cu 3 aspecte/probleme, etc.

Ceea ce se obține remarcabil prin utilizarea coroborată a celor două metode este implicarea tuturor elevilor cu minimum de „conflicte” și apoi, finalizarea, construirea propriu-zisă tot cu participarea tuturor; odată ce a fost de acord și a sprijinit, a „votat” pentru o idee va trebui și să o pună în operă. Chiar dacă nu este ideea lui, dar a găsit-o bună, a aderat la ea, elevul va lucra cu mai multă seriozitate și chiar plăcere.

1.3 METODA PĂLĂRIILOR GÂNDITOARE

Acest nou tip de metodă de predare – învățare este un joc în sine. Copiii se împart în șase grupe – pentru șase pălării. Ei pot juca și câte șase într-o singură grupă. Împărțirea elevilor depinde de materialul studiat. Pentru succesul acestei metode este important însă ca materialul didactic să fie bogat, iar cele șase pălării să fie frumos colorate, să-i atragă pe elevi.

Ca material vor fi folosite 6 *pălării gânditoare*, fiecare având câte o culoare: alb, roșu, galben, verde, albastru și negru. Fiecare, bineînțeles, că rolurile se pot inversa, participanții fiind liberi să spună ce gândesc, dar să fie în acord cu rolul pe care îl joacă. Fiecare culoare reprezintă un rol.

Pălăria albă

- este obiectivă asupra informațiilor;
- este neutră;

Pălăria roșie

- lasă liber imaginației și sentimentelor;
- este impulsivă;
- poate însemna și supărare sau furie;
- reprezintă o bogată paletă a stărilor afective;

Pălăria neagră

- exprimă prudența, grija, avertismentul, judecata;
- oferă o perspectivă întunecoasă, tristă, sumbră asupra situației în discuție;
- reprezintă perspectiva gândirii negative, pesimiste;

Pălăria galbenă

- oferă o perspectivă pozitivă și constructivă asupra situației;
- culoarea galbenă simbolizează lumina soarelui, strălucirea, optimismul;
- este gândirea optimistă, constructivă pe un fundament logic;

Pălăria verde

- exprimă ideile noi, stimulând gândirea creativă;
- este simbolul fertilității, al producției de idei noi, inovatoare;

Pălăria albastră

- exprimă controlul procesului de gândire;
- albastru a rece; este culoarea cerului care este deasupra tuturor, atotvăzător și atotcunoscător;
- supraveghează și dirijează bunul mers al activității;
- este preocuparea de a controla și de a organiza;

Participanții trebuie să cunoască foarte bine semnificația fiecărei culori și să-și reprezinte fiecare pălărie, gândind din perspectiva ei. Nu pălăria în sine contează, ci ceea ce semnifică ea, ceea ce induce culoarea fiecăreia.

Cele 6 *pălării gânditoare* pot fi privite în perechi:

pălăria albă – pălăria roșie

pălăria neagră – pălăria galbenă

pălăria verde – pălăria albastră

Cum trebuie să se comporte cel care “poartă” una din cele 6 *pălării gânditoare*:

*Pălăria albă. Cel ce poartă pălăria albă trebuie să-și imagineze un computer care oferă informații și imagini atunci când acestea i se cer. Calculatorul este neutru și obiectiv. Nu oferă interpretări și opinii. Când “poartă” pălăria albă, gânditorul trebuie să imite computerul; să se concentreze strict pe problema discutată, în mod obiectiv și să relateze exact datele.

Gânditorul pălăriei albe este disciplinat și direct. Albul (absența culorii) indică neutralitatea.

*Pălăria roșie. Purtând pălăria roșie, gânditorul poate spune așa: *”Așa simt eu în legătură cu...”* Această pălărie legitimează emoțiile și sentimentele ca parte integrantă a gândirii. Ea face posibilă vizualizarea, exprimare lor. Pălăria roșie permite gânditorului să exploreze sentimentele celorlalți participanți la discuție, întrebându-i care este părerea lor “din perspectiva pălăriei roșii”, adică din punct de vedere emoțional și afectiv. Cel ce privește din această perspectivă nu trebuie să-și justifice sentimentele și nici să găsească explicații logice pentru acestea.

*Pălăria neagră. Este pălăria avertisment, concentrată în special pe aprecierea negativă a lucrurilor. Gânditorul pălăriei negre punctează ce este rău, incorect și care sunt erorile. Explică ce nu se potrivește și de ce ceva nu merge; care sunt riscurile, pericolele, greșelile demersurilor propuse. Nu este o argumentare ci o încercare obiectivă de a evidenția elementele negative. Se pot folosi formulări negative, de genul: *“Dar dacă nu se potrivește cu...”* *“Nu numai că nu merge, dar nici nu...”*

Gânditorul nu exprimă sentimente negative, acestea aparținând pălăriei roșii, după cum aprecierile pozitive sunt lăsate pălăriei galbene. În cazul unor idei noi, pălăria galbenă trebuie folosită înaintea pălăriei negre.

*Pălăria galbenă. Este simbolul gândirii pozitive și constructive, al optimismului. Se concentrează asupra aprecierilor pozitive, așa cum pentru pălăria neagră erau specifice cele negative. Exprimă speranța; are în vedere beneficiile, valoarea informațiilor și a faptelor date. Gânditorul pălăriei galbene luptă pentru a găsi suporturi logice și practice pentru aceste beneficii și valori. Oferă sugestii, propuneri concrete și clare. Cere un efort de gândire mai mare, Beneficiile nu sunt sesizate întotdeauna rapid și trebuie căutate. Ideile creative oferite sub pălăria verde pot constitui material de studiu sub pălăria galbenă. Nu se referă la crearea de noi idei sau soluții, acestea fiind domeniul pălăriei verzi.

*Pălăria verde. Simbolizează gândirea creativă. Verdele exprimă fertilitatea, renașterea, valoarea semințelor. Căutarea alternativelor este aspectul fundamental al gândirii sub pălăria verde. Este folosită pentru a ajunge la noi concepte și noi percepții, noi variante, noi posibilități. Gândirea laterală este specifică acestui tip de pălărie. Cere un efort de creație.

*Pălăria albastră. Este pălăria responsabilă cu controlul demersurilor desfășurate. E gândirea despre gândirea nevoită să exploreze subiectul. Pălăria albastră este dirijorul orchestrei și cere ajutorul celorlalte pălării. Gânditorul pălăriei albastre definește problema și conduce întrebările, reconcentrează informațiile pe parcursul activității și formulează ideile principale și concluziile la sfârșit. Monitorizează jocul și are în vedere respectarea regulilor. Rezolvă conflictele și insistă pe construirea demersului gândirii. Intervine din când în când și de asemeni la sfârșit. Poate să atragă atenția celorlalte pălării, dar prin simple interjecții. Chiar dacă are rolul conducător, este permis oricărei pălării să-i adreseze comentarii și sugestii.

Pălăria albastră → clarifică

Pălăria albă → informează

Pălăria verde → generează ideile noi și efortul

Pălăria galbenă → aduce beneficii creative

Pălăria neagră → identifică greșelile

Pălăria roșie → spune ce simte despre

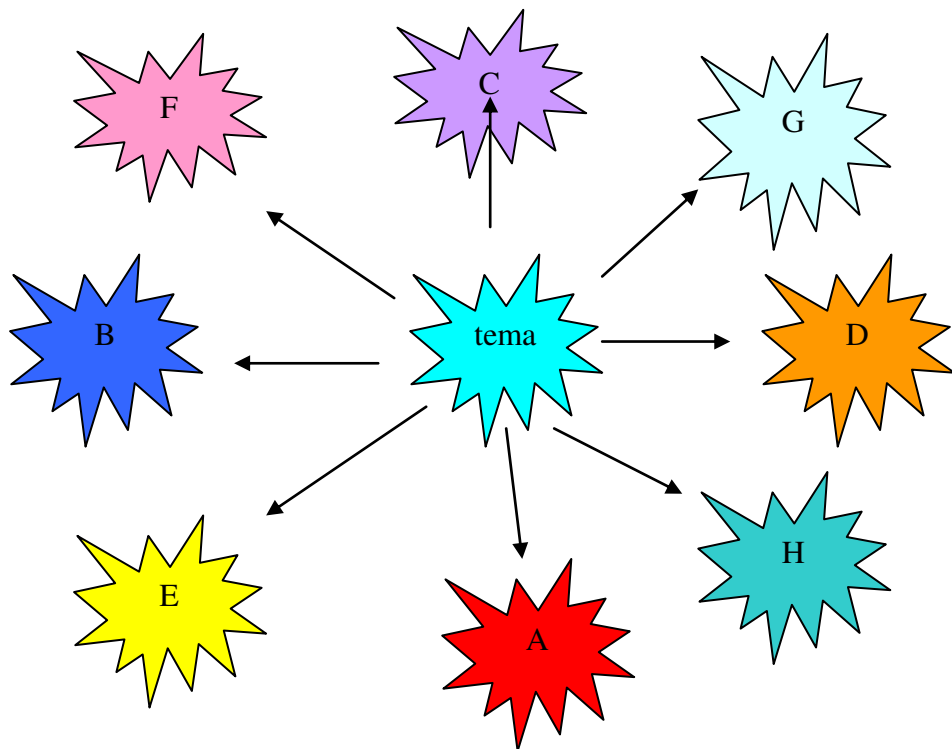
Un exemplu de întrebări / comportamente posibile în acest joc este:

<i>Pălăria albă</i>	<i>Pălăria roșie</i>	<i>Pălăria galbenă</i>	<i>Pălăria neagră</i>	<i>Pălăria albastră</i>	<i>Pălăria verde</i>
➤ Ce informații avem? ➤ Ce informații lipsesc? ➤ Ce informații am vrea să avem? ➤ Cum putem obține informațiile ?	➤ Punându-mi pălăria roșie, uite ➤ cum privesc eu lucrurile... ➤ Sentimentul meu e că... ➤ Nu-mi place felul cum s-a procedat.	➤ Pe ce se bazează aceste idei? ➤ Care sunt avantajele ? ➤ Pe ce drum o luăm? ➤ Dacă începem așa... sigur vom ajunge la rezultatul bun!	➤ Care sunt erorile? ➤ Ce ne împiedică? ➤ La ce riscuri ne expunem? ➤ Ne permite regulamentul ?	➤ Putem să rezumăm? ➤ Care e următorul pas? ➤ Care sunt ideile principale? ➤ Să nu pierdem timpul și să ne concentrăm asupra..., nu credeți?	➤ Șansa succesului este dacă... ➤ Cum poate fi altfel atacată problema ? ➤ Putem face asta și în alt mod? ➤ Găsim și o altă explicație?

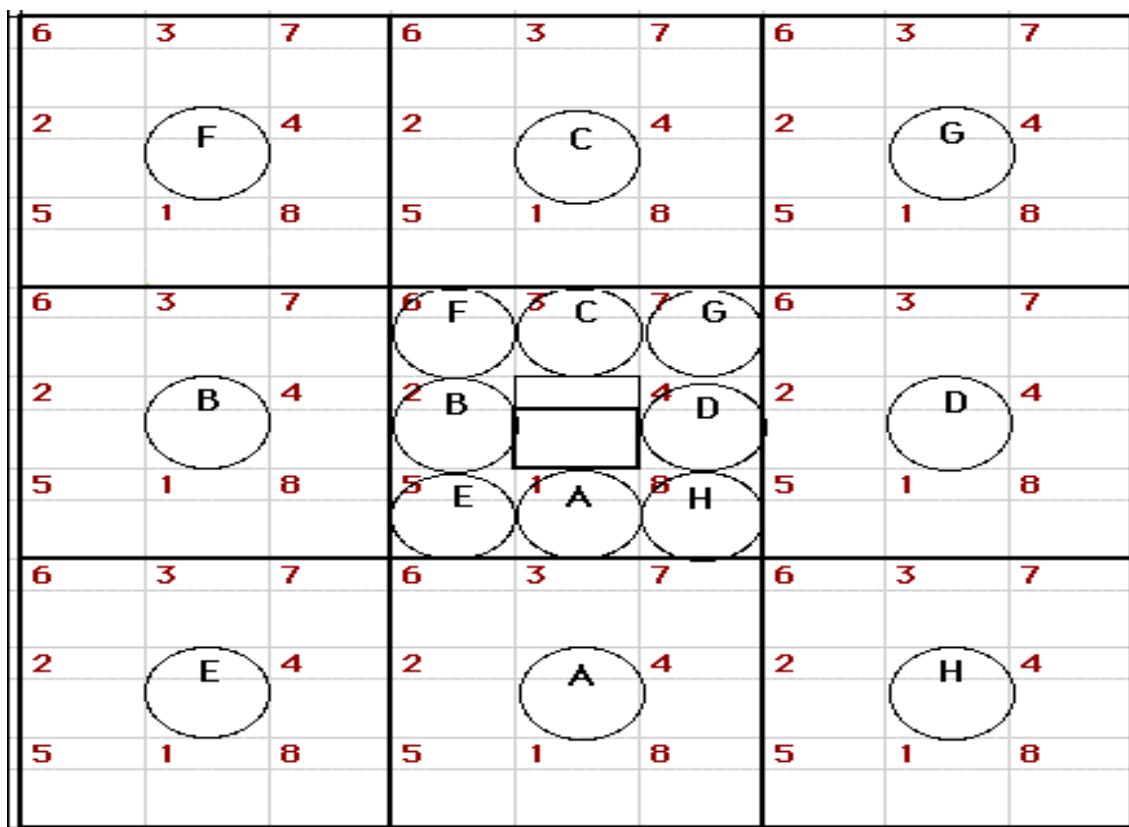
Marele avantaj al acestei metode este acela că dezvoltă competențele inteligenței lingvistice, inteligenței logice și inteligenței interpersonale.

1.4 TEHNICA LOTUS (Floarea de nufăr)

Tehnica florii de nufăr presupune deducerea de conexiuni între idei, concepte, pornind de la o temă centrală. Problema sau tema centrală determină cele 8 idei secundare care se construiesc în jurul celei principale, asemeni petalelor florii de nufăr.

Reprezentarea direcției de organizare a Tehnicii Lotus

Diagrama Lotus

Cele 8 idei secundare sunt trecute în jurul temei centrale, urmând ca apoi ele să devină la rândul lor teme principale, pentru alte 8 flori de nufăr. Pentru fiecare din aceste noi teme centrale se vor construi câte alte noi 8 idei secundare. Astfel, pornind de la o temă centrală, sunt generate noi teme de studiu pentru care trebuie dezvoltate conexiuni noi și noi concepte.

ETAPELE TEHNICII FLORII DE NUFĂR:

1. Construirea diagramei, conform figurii prezentate;
2. Scrierea temei centrale în centrul diagramei;
3. Participanții se gândesc la ideile sau aplicațiile legate de tema centrală. Acestea se trec în cele 8 “petale” (cercuri) ce înconjoară tema centrală, de la A la H, în sensul acelor de ceasornic.

4. Folosirea celor 8 idei deduse, drept noi teme centrale pentru celelalte 8 cadrane (“flori de nufăr”)
5. Etapa construirii de noi conexiuni pentru cele 8 noi teme centrale și consemnarea lor în diagramă. Se completează în acest mod cât mai multe cadrane. (“flori de nufăr”).
6. Etapa evaluării ideilor. Se analizează diagramele și se apreciază rezultatele din punct de vedere calitativ și cantitativ. Ideile emise se pot folosi ca sursă de noi aplicații și teme de studiu în lecțiile viitoare.

1.5 JIGSAW (MOZAIC)

Jigsaw (în engleză *jigsaw puzzle* înseamnă *mozaic*) sau ***“metoda grupurilor interdependente”*** este o strategie bazată pe învățarea în echipă (team-learning). Fiecare elev are o sarcină de studiu în care trebuie să devină *expert*. El are în același timp și responsabilitatea transmiterii informațiilor asimilate celorlalți colegi. Metoda presupune o pregătire temeinică a materialului dat spre studiu elevilor. Educatorul propune o temă de studiu pe care o împarte în patru sub-teme. Pentru fiecare temă în parte educatorul trebuie să dea un titlul, sau pentru fiecare să pună o întrebare. Fiecare membru al grupei va primi ca obiect de studiu materiale necesare fiecărei sub-teme, pentru care va alcătui și o schemă. La sfârșit elevii își comunică ce au învățat despre sub-tema respectivă. Aranjarea în clasă a grupurilor trebuie însă să fie cât mai aerisită, astfel încât grupurile să nu se deranjeze între ele. Obiectul de studiu poate constitui și o temă pentru acasă, urmând ca în momentul constituirii mozaicului fiecare “expert” să-și aducă propria contribuție.

Cum se procedează? Mai întâi se împarte clasa în grupuri de patru elevi. După aceea, elevii sunt puși să numere de la unu la patru, astfel încât fiecare grup să aibă câte un membru cu un număr de la 1 la 4. În continuare, se indică elevilor pagina din manual unde se află textul care se dorește să fie parcurs sau

se împarte elevilor textul pe foi separate. Se discută pe scurt titlul textului și tema/subiectul pe care îl va trata. Explicați apoi că pentru această oră, sarcina elevilor este să înțeleagă textul. La sfârșitul orei, fiecare persoană va trebui să fi înțeles întregul conținut informațional al textului. Acesta, însă, va fi predat de colegii de grup, pe fragmente. Se atrage atenția că articolul este împărțit în patru părți. Toți cei cu numărul 1 vor primi prima parte. Numărul 2 va primi a doua parte și așa mai departe. Când acest lucru s-a înțeles, toți cei cu numărul 1 se adună într-un grup, toți cei cu numărul 2 în alt grup etc. Dacă clasa este foarte numeroasă, s-ar putea să fie nevoie să faceți cate două grupuri de numărul 1, 2, etc. Este bine ca aceste grupuri mici să fie de maximum patru persoane. Se explicați că grupurile formate din cei cu numerele 1, 2, 3 și 4 se vor numi de acum grupuri de experți. Sarcina lor este să înțeleagă bine materialul prezentat în secțiunea din text care le revine lor. Ei trebuie s-o citească și s-o discute între ei pentru a o înțelege bine. Apoi trebuie să hotărască modul în care o pot preda, pentru că urmează să se întoarcă la grupul lor original pentru a preda această parte celorlalți membri ai grupului. Este important ca fiecare membru al grupului de experți să înțeleagă că el este responsabil de predarea acelei porțiuni a textului celorlalți membri ai grupului inițial. Strategiile de predare și materialele folosite rămân la latitudinea grupului de experți. Se cere apoi elevilor să se adune în grupurile de experți și să înceapă lucrul. Vor avea nevoie de destul de mult timp (posibil să dureze o oră) pentru a parcurge fragmentul lor din articol, pentru a discuta și elabora strategii de predare. După ce grupurile de experți și-au încheiat lucrul, fiecare individ se întoarce la grupul său inițial și predă celorlalți conținutul pregătit. Se atrage atenția, din nou, că este important ca la final fiecare individ din grup să stăpânească conținutul tuturor secțiunilor articolului. E bine să noteze orice întrebări sau nelămuriri au în legătură cu oricare dintre fragmentele articolului și să ceară clarificări expertului în acea secțiune. Dacă rămân, în continuare, nelămurii, pot adresa întrebarea întregului grup de experți în acea secțiune sau profesorului. Este foarte important ca profesorul să

monitorizeze predarea, pentru a fi sigur că informația se transmite corect și că poate servi ca punct de plecare pentru diverse întrebări. Dacă grupurile de experți se împotmolesc, profesorul poate să le ajute pentru a se asigura că acestea înțeleg corect și pot transmite mai departe informațiile. Pentru a fi sigur că elevii își vor concentra atenția pe aspectele importante ale textului pe care îl parcurg, se pot pregăti așa-numite fișe de expert pentru fiecare grup de experți. Aceste fișe vor conține întrebări care să ghideze discuțiile de înțelegere și interpretare a textului care vor avea loc în grupul de experți. În plus, ele vor fi un bun reper pentru elevii din grupul de experți atunci când aceștia se vor întoarce la grupurile inițiale pentru a-i învăța și pe ceilalți partea din text care le-a revenit lor”.

1.6 BRAINSTORMING

Metoda a fost concepută de A.F. Osborn în 1938 și prezintă numeroase asemănări cu o veche metodă indiană numită Prai Barshana, ceea ce în traducere etimologică înseamnă strategie ce nu admite niciun fel de critică.

“Această metodă este una dintre cele mai utile în practica pedagogică, întrunind două aspecte:

- în sens original, reprezintă o metodă de stimulare a creativității participanților și, totodată, de descoperire a unor soluții inovatoare pentru problemele puse în discuție;
- în al doilea sens, definește un cadru propice pentru instruirea școlară”³

Braistorming-ul se bazează pe două principii:

- amânarea judecății;
- cantitatea crește calitatea,

---

³ Potolea, Dan, Neacșu, Ioan, Iucu B., Romiță, Pârnișoară, Ion-Ovidiu *Pregătirea psihopedagogică*, Manual pentru definitivat și gradul didactic II, Editura Polirom, Iași, 2008, p. 260

din aceste principii derivând patru reguli:

- manifestarea cât mai liberă a imaginației;
- suspendarea oricărui gen de criticism;
- stimularea unei cantități cât mai mari de idei;
- preluarea ideilor emise de alții și prelucrarea lor ca într-o reacție în lanț.

Structura grupului brainstorm: un număr par de membri (între 2-12), fiecare grup își va alege un conducător și un secretar.

Etapa producției de idei durează între 15-45 minute (optim 30 min.)

Metoda brainstorm cuprinde două etape majore:

- etapa luminii verzi în care se emit ideile (secretarul consemnează cu maximă exactitate toate ideile emise de participanți);
- etapa luminii roșii care constă în evaluarea critică (conducătorul verifică lista ideilor colectate).

1.7 SINECTICA

Această metodă îi aparține lui W.J.J. Gordon pe care a elaborat-o în 1944. fiind mai complexă este mai puțin utilizată ca brainstormingul.

Sinectica se individualizează prin următoarele:

- se aplică doar în situație de grup;
- pentru că se elaborează doar o singură idee (o singură soluție), este o metodă calitativă;
- complexitatea metodei rezidă prin faptul că nu se rezumă doar la găsirea soluției problemei ci merge mai departe la elaborarea modelului, experimentarea acestuia, prospectarea pieții.

Are la bază două principii:

- transformarea a ceea ce este necunoscut în familiar (accesibil);
- transformarea familiarului în straniu, adică distanțarea de problemă, reconstituirea ei dintr-o perspectivă neuzuală.

1.8 METODA PIRAMIDEI

Metoda piramidei are la bază împletirea activității individuale cu cea desfășurată în mod cooperativ, în cadrul grupurilor. Ea constă în încorporarea activității fiecărui membru al colectivului într-un demers colectiv mai amplu, menit să ducă la soluționarea unei sarcini sau a unei probleme date.

Această metodă are mai multe faze:

- faza introductivă – cadrul didactic enunță problema;
- faza lucrului individual – fiecare elev lucrează individual timp de 5 minute la soluționarea problemei;
- faza lucrului în perechi – elevii se consultă cu colegul de bancă, sunt notate toate soluțiile apărute;
- faza reuniunii în grupuri mai mari – elevii de consultă asupra soluțiilor în grupuri alcătuite dintr-un număr egal de perechi;
- faza raportării soluțiilor în colectiv și faza decizională.

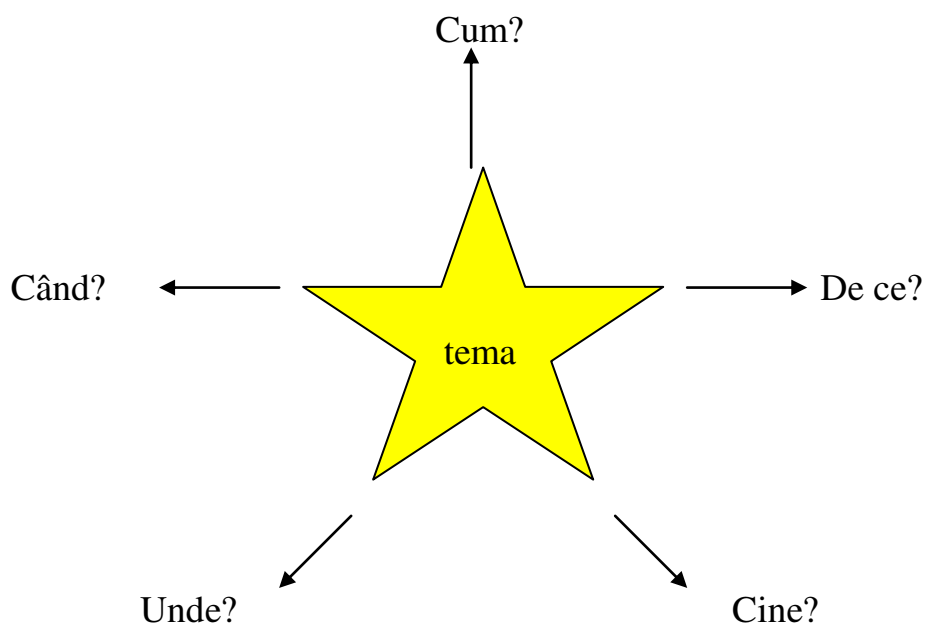
Ca și celelalte metode care se bazează pe lucrul în perechi și în colectiv. Metoda piramidei are *avantajele* stimulării învățării prin cooperare, al sporirii încrederii în forțele proprii prin testarea ideilor emise individual, mai întâi în grupuri mici și apoi în colectiv. *Dezavantajele* sunt de ordin evaluativ, deoarece se poate stabili mai greu care și cât de însemnată a fost contribuția fiecărui participant.

Aceste sunt numai câteva dintre metodele interactive de lucru în echipă. Fiecare dintre ele înregistrează avantaje și dezavantaje, important fiind însă momentul ales pentru desfășurarea lor. Cadrul didactic este acela care are puterea decizională și capacitatea de a alege ceea ce știe că se poate desfășura în propriul colectiv de elevi. Important este însă ca dascălul să fie acela care mereu va căuta soluții la problemele instructiv – educative ce apar.

1.9 STARBURSTING (EXPLOZIA STELARĂ)

Starbursting (eng. “star” = stea; eng. ”burst” = a exploda), este o metodă nouă de dezvoltare a creativității, similară brainstormingului. Scopul metodei este de a obține cât mai multe întrebări și astfel cât mai multe conexiuni între concepte. Este o modalitate de stimulare a creativității individuale și de grup. Organizată în grup, starbursting facilitează participarea întregului colectiv, stimulează crearea de întrebări la întrebări, așa cum brainstormingul dezvoltă construcția de idei pe idei. Modul de procedură este simplu. Se scrie problema a cărei soluție trebuie “descoperită” pe o foaie, apoi se înșiră cât mai multe întrebări care au legătură cu ea. Un bun punct de plecare îl constituie cele de tipul ce?, când?, cum?, de ce? – unele întrebări ducând la altele din ce în ce mai complexe care necesită o concentrare tot mai mare.

1.10 METODA HOROSCOFULUI

Pentru identificarea elevilor la care predomină un stil global de învățare putem folosi ca activitate la clasă „Metoda horoscopului”. Această metodă este utilizată, în general, în caracterizarea personajelor. Activitatea se desfășoară în grup și presupune parcurgerea următorilor pași:

- a. Studierea în mod individual a unui text sau povestire care are mai multe personaje.
- b. Alegerea unui personaj asupra căruia se va concentra discuția pentru a-l caracteriza cât mai bine.
- c. Citirea trăsăturilor fiecărui semn zodiacal, oferite elevilor separat pe o foaie.
- d. Luarea unei decizii privind încadrarea personajului ales într-un semn zodiacal.
- e. Justificarea alegerii făcute, prin găsirea a trei sinonime pentru fiecare trăsătură a zodiei căreia aparține personajul ales, identificarea în textul povestirii a unui citat relevant care susține încadrarea personajului în zodia respectivă, explicarea, cu cuvinte proprii a felului în care citatul ales ilustrează descriptorul din zodia respectivă.
- f. Acordul grupului asupra unui simbol grafic pentru a reprezenta personajul cu trăsăturile lui dominante.
- g. Desenarea simbolului pe un poster alături de care sunt notați descriptorii semnului căruia îi aparține personajul.

1.11 „ȘTIU/VREAU SĂ ȘTIU /AM ÎNVĂȚAT” (KWL)

Acest model de predare, elaborat de Donna M. Ogle în 1986 pornește de la premisa că informația anterioară a elevului trebuie luată în considerare atunci când se predau noi informații. Un instrument important de învățare îl reprezintă lectura, acest model reprezentând și o grilă de lectură pentru textul nonficțional. Aplicarea modelului **Știu/ Vreau să știu/ Am învățat** presupune parcurgerea a trei pași accesarea a ceea ce știm, determinarea a ceea ce dorim să învățăm și reactualizarea a ceea ce am învățat în urma lecturii. Primii doi se pot realiza oral, pe bază de conversație, iar cel de-al treilea se realizează în scris, fie în timp ce se lecturează textul, fie imediat ce textul a fost parcurs integral.

a. Elevii care au un stil de învățare auditiv, învață vorbind și ascultând, verbalizează acțiunea pentru a depăși dificultățile. Utilizând tehnica KWL („Știu/vreau să știu/ am învățat”), elevii conștientizează verbalizând ceea ce știu sau cred că știu referitor la un subiect, o problemă și totodată, a ceea ce nu știu sau nu sunt siguri că știu dar ar dori să învețe. Se cere elevilor să inventarieze, prin discuții în perechi sau în grup, ideile pe care consideră că le dețin cu privire la subiectul investigației care va urma Aceste idei sunt notate în rubrica „Știu”.

b. Ideile despre care au îndoieli sau despre care ar dori să știe mai mult sunt grupate în rubrica „Vrea să știu”.

c. Studierea unui text, realizarea unei investigații sau dobândirea unor cunoștințe referitoare la subiectul selectat de profesor.

d. În faza de realizare a sensului/înțelegerii, elevii inventariază ideile asimilate pe care le notează în rubrica „Am învățat”.

În fiecare rubrică apar ideile corespunzătoare, evidențiindu-se situația de plecare, aspectele și întrebările la care au dorit să găsească răspunsuri și ceea ce au dobândit în urma procesului de învățare.

Iată o fișă de lucru pe care elevii o completează prin activități de grup sau individual.

1.

Știu	Vreau să știu	Am învățat

*Etapa **Știu** implică două nivele ale accesării cunoștințelor anterioare: un brainstorming cu rol de anticipare și o activitate de categorizare. Brainstormingul se realizează în jurul unui concept cheie din conținutul textului ce urmează a fi parcurs. Întrebări generale de felul „Ce știți despre...” se recomandă atunci când elevii dețin un nivel scăzut de informații despre conceptul în cauză. Pe baza informațiilor obținute în urma brainstormingului se efectuează operații de generalizare și categorizare. Elevilor li se cere să analizeze ceea ce știu deja și să observe pe cele care au puncte comune și pot fi incluse într-o categorie mai generală. A ne gândi la ceea ce știm ne ajută să ne îndreptăm atenția asupra a ceea ce nu știm.

*Etapa **Vreau să știu** presupune formularea unor întrebări care apar prin evidențierea punctelor de vedere diferite apărute ca rezultat al brainstormingului sau categorizărilor. Rolul acestor întrebări este de a orienta și personaliza actul lecturii.

*Etapa **Am învățat** se realizează în scris, de către fiecare elev în parte, după ce textul a fost citit. Dacă textul este mai lung, completarea acestei rubrici se poate face după fiecare fragment semnificativ. Elevilor li se cere să bifeze întrebările la care au găsit răspuns, iar pentru cele rămase cu răspuns parțial sau fără se sugerează lecturi suplimentare.

Aplicând acest model în predare se obțin: o lectură activă, o rată crescută a retenției informației, creșterea capacității de a realiza categorizări, interes pentru lectură și învățare.

Elevii timizi sau cu posibilități de exprimare mai reduse participă cu succes la actul învățării, sporindu-le încrederea în forțele proprii, performanțele lor, contribuind la dezvoltarea intelectuală, la socializarea lor.

1.12 METODA SINELG

La parcurgerea unui text cu conținut informațional bogat, elevilor li se cere să marcheze textul, însemnând pasajele care confirmă ceea ce deja știau (√) sau contrazic ceea ce credeau că știu (-), pasajele care oferă idei noi, neașteptate (+), și pasajele în legătură cu care au întrebări (?). Elevii trebuie îndrumați în felul următor: “În timpul lecturii, va trebui să faceți câteva lucruri. Pe măsură ce citiți, faceți niște semne pe marginea articolului. Semnele vor fi precum urmează:

“√” Puneți un "√" pe margine dacă ceva din ce ați citit confirmă ceea ce știați sau credeți că știți.

"-" Puneți un "-" dacă o anumită informație pe care ați citit-o contrazice sau diferă de ceea ce știați sau credeți că știți.

"+" Puneți un "+" pe margine dacă o informație pe care ați întâlnit-o este nouă pentru dvs.

"?" Puneți un "?" pe margine dacă găsiți informații care vi se par confuze sau dacă doriți să știți mai mult despre un anumit lucru.”

Astfel, pe măsură ce citesc, elevii vor pune pe margine patru semne diferite în funcție de cunoștințele și înțelegerea lor. Nu e nevoie să însemneze fiecare rând sau fiecare idee prezentată, ci să folosească semnele astfel încât să fie relevante pentru reacția lor la informațiile prezentate în general. S-ar putea să fie nevoie decât de unul sau două semne pentru fiecare paragraf, sau mai multe, sau mai puține.

Când au terminat de citit, se face o scurtă pauză pentru a reflecta la textul lecturat. Se revine la lista cu lucrurile pe care elevii le știau sau credeau că le știu. Ce cunoștințe s-au confirmat? Ce convingeri au fost infirmate? După ce se

privește lista, se revine la articol și se îndemnă elevii să se uite la însemnările pe care le-au făcut. Acestea ar trebui să servească drept referințe convenabile pentru informațiile care confirmă sau infirmă cunoștințele lor anterioare. De asemenea, ar trebui să indice orice informații sau idei noi sau confuze despre care elevii ar dori să afle mai mult.

Există strategii de predare care pot fi folosite pentru a-i ajuta pe elevi să rămână implicați.

SINELG este o metodă de monitorizare a înțelegerii (Vaughan și Estes, 1986). Numărul de semne pe care le vor face elevii în clasă va depinde de vârsta și maturitatea lor. Pentru elevii din clasele gimnaziale mici se recomandă folosirea a cel mult două semnecum ar fi folosirea semnului "✓", "asta știu", și "?" sau "-" pentru "asta nu știam". Semnele pe care le fac elevii variază, de asemenea, în funcție de scopul lecturii și de experiența pe care o au în folosirea sistemului de adnotare.

SINELG este un instrument util pentru că le permite elevilor să-și urmărească în mod activ înțelegerea a ceea ce citesc. Toți cititorii cunosc fenomenul care constă în terminarea lecturii unei pagini fără a-ți aminti nici măcar un lucru din ceea ce tocmai ai citit. Este cel mai bun exemplu de lectură fără înțelegere, fără implicare cognitivă activă în procesul de lectură și de absență a monitorizării înțelegerii. Prea adesea elevii abordează lectura sau alte experiențe de învățare cu aceeași lipsă de implicare cognitivă. Stadiul realizării sensului este esențial în procesul de învățare dar șansa de a învăța poate trece pe lângă noi dacă nu suntem implicați în acest proces.

Sarcina esențială a acestei a doua etape, realizarea sensului, este, în primul rând, de a menține implicarea și interesul stabilite în faza de evocare. A doua sarcină esențială este de a susține eforturile elevilor în monitorizarea propriei înțelegeri. Cei care învață sau citesc în mod eficient își monitorizează propria înțelegere când întâlnesc informații noi. În timpul lecturii, cititorii buni vor reveni asupra pasajelor pe care nu le înțeleg. Cei care ascultă o prelegere pun întrebări sau

notează ceea ce nu înțeleg pentru a cere lămuriri ulterioare. Cei care învață în mod pasiv trec pur și simplu peste aceste goluri în înțelegere, fără a sesiza confuzia, neînțelegerea sau omisiunea.

În plus, când elevii își monitorizează propria înțelegere, ei se implică în introducerea noilor informații în schemele de cunoaștere pe care le posedă deja. Ei corelează în mod deliberat noul cu ceea ce le este cunoscut. Ei construiesc punți între cunoscut și nou pentru a ajunge la o nouă înțelegere.

Se pot spune multe despre această fază și despre problemele legate de sporirea implicării și maximizarea înțelegerii. Conversația trebuie să rămână, totuși, la nivelul realizării sensului. Se încurajează stabilirea de scopuri, analiza critică, analiza comparată și sinteza.

A treia fază a cadrului este faza reflecției. Adesea uitată în predare, ea este la fel de importantă ca și celelalte. În această etapă elevii își consolidează cunoștințele noi și își restructurează activ schema pentru a include în ea noi concepte. Aceasta este faza în care elevii își însușesc cu adevărat cunoștințele noi. Aici are loc învățarea durabilă. Învățarea înseamnă schimbare, înseamnă a deveni cumva diferit. Indiferent dacă această diferență se manifestă sub forma unui alt mod de a înțelege, sau sub cea a unui nou set de comportamente, sau a unei convingeri noi, învățarea este caracterizată de schimbare, o schimbare autentică și durabilă. Această schimbare se petrece doar când cei care învață se implică activ în restructurarea schemelor lor pentru a include în ele noul.

Această etapă a fost parcursă întâi prin revizuirea listei întocmite înainte de lectură pentru a vedea ce cunoștințe au fost confirmate sau infirmate. Apoi s-a făcut un tabel pentru a reprezenta grafic diversele semne făcute în timpul lecturii cu metoda SINELG. A urmat o discuție în grup pentru a decide dacă e nevoie de informații suplimentare. Prin aceste activități, cititorul a fost obligat să revadă textul și să reflecteze asupra conținutului.

Faza de reflecție urmărește câteva lucruri esențiale. Întâi, se așteaptă ca elevii să înceapă să exprime în propriile lor cuvinte ideile și informațiile întâlnite. Acest lucru este necesar pentru construirea unor scheme noi. Învățarea durabilă și înțelegerea aprofundată sunt personale. Ne amintim mai bine ceea ce putem formula cu propriile noastre cuvinte, în contextul nostru personal.

Înțelegerea este durabilă când informațiile sunt plasate într-un cadru contextual care are sens (Pearson și Fielding, 1991). Reformulând ceea ce înțelegem cu vocabularul nostru personal, se creează un context personal care are sens.

Al doilea scop al acestei faze este de a genera un schimb de idei sănătos între elevi, prin care să le dezvoltăm vocabularul și capacitatea de exprimare, precum și să le expunem diverse scheme pe care ei să le analizeze în timp ce și le construiesc pe ale lor. Antrenați în discuții în etapa de reflecție, elevii se confruntă cu o varietate de modele de gândire. Este un moment al schimbării și reconceptualizării în procesul de învățare. Expunerea elevilor la multiple moduri de integrare a informațiilor noi în acest moment are ca efect construirea unor scheme mai flexibile, care pot fi aplicate mai bine în practică.

Cele patru semne folosite pentru însemnarea pe marginea textului oferit spre lectură pot constitui coloanele unui tabel, elevii reușind o mai bună monitorizare a înțelegerii textului și o contextualizare a învățării.

1.13 DIAGRAMA VENN

Metoda diagramelor Venn reprezintă o modalitate de verificare a validității inferențelor (imEDIATE și mediate) prin reprezentări grafice. Metoda în sine constă în intersectarea unui număr de cercuri, fiecare cerc reprezintă un termen al inferenței.

Preluată cu succes din matematică, metoda permite ca în orice etapă a unei lecții să fie realizate comparații între personaje, întâmplări, corpuri sau evenimente istorice, idei, concepte.

O diagramă Venn este formată din două cercuri mari care se suprapun parțial. Cadrul didactic cere elevilor să construiască o asemenea diagramă completând în perechi-grupe sau individual, doar câte un cerc care să se refere la unul din cele două concepte (după caz).

Elevii pot gândi, lucra în perechi, să comunice și să completeze diagrama, apoi se pot grupa câte 4, pentru a-și compara cercurile, completând împreună zona de intersecție a lor cu elementele comune celor două concepte.

Am folosit această metodă atunci când am caracterizat două personaje literare sau două specii literare pentru a pune în evidență atât trăsăturile comune, cât și pe cele diferite.

1.14 G-L-C (Gândiți - Lucrați în perechi - Comunicați)

Metoda “Gândiți-Lucrați în perechi-Comunicați” (G-L-C), ușor de utilizat, oferă posibilitatea tuturor participanților să ia parte la discuții, să rețină informația mult mai ușor și să lucreze cu toții în bună înțelegere. Aceasta se poate folosi de mai multe ori în cadrul unei lecții și poate avea ca etape:

- timp de 1-4 minute, fiecare răspunde la una sau mai multe întrebări formulate în prealabil de cadrul didactic, fiind de preferat întrebările care suscită mai multe răspunsuri posibile;

- se formează perechile; partenerii își citesc răspunsurile și convin asupra unui comun, care cuprinde ideile ambilor;

- cadrul didactic va cere ca 2-3 perechi să rezume, în circa 30 de secunde fiecare discuțiile purtate și concluzia formulată;

Procedeul recăutării – se poate realiza:

- pe perechi și grupe - Astfel, membrii grupei citesc individual un paragraf, după care își pun întrebări unul altuia. Apoi se citește următorul paragraf după care se pun din nou întrebări, continuându-se până la epuizarea textului.
- frontal - Elevii citesc unul, două paragrafe, după care îi adresează cadrului didactic întrebări, apoi lectura continuă, urmând ca acum cadrul didactic să fie cel care pune întrebări, cerându-le să facă predicții cu felul în care va continua textul și să-și justifice predicțiile făcute.

II. Aplicații ale metodelor moderne folosite în lecțiile de predare-învățare a unor texte literare

„Metodele active nu conduc în nici un caz la un individualism anarhic, ci, mai ales când are loc o îmbinare a activității individuale cu cea în echipe, ele au drept rezultat educarea autodiscipliniei și a efortului voluntar”

Jean Piaget

Nuvela *Popa Tanda*, de I.Slavici

2.1 Brainstorming

În decursul lecturii se pot aplica câteva dintre cele mai cunoscute vorbe înțelepte românești. Citește-le și identifică momentul acțiunii în care se potrivesc, apoi încearcă să le dezvolti în câteva enunțuri:

- *Limba izbește în dintele ce te doare;*
- *Om mare fără vrăjmaș nu este;*
- *Lenevia e soră bună cu sărăcia;*
- *Iarba rea crește repede, iar cea bună – încetul cu încetul;*
- *Munca e blagoslovită, când te ții de ea ai pită;*
- *Omul sfîntește locul;*
- *Orice naș își are nașul;*
- *Gura taie mai mult decât sabia;*
- *Fiecare om își poartă crucea.*

2.2 Instanțele narațiunii

Precizează:

- *momentele subiectului;*
- *personajele, stabilind felul lor – 1. după modul cum participă la acțiune - principale, secundare, episodice;*

- 2. după criteriul numeric – individuale sau

colective;

- *indicii spațiali și temporali;*
- *modurile de expunere utilizate;*
- *morala care se poate extrage din text.*

2.3 Cubul

- ➡ **Describe** satul Sărăceni la venirea preotului și la final;
- ➡ **Compară** relația preotului cu sătenii în primii ani și în finalul lecturii;
- ➡ **Asociază** cele două metafore cu care cei din sat îl numesc pe părinte cu modul său de a se comporta;
- ➡ **Analizează** starea materială a preotului în primii ani la Sărăceni;
- ➡ **Aplică** câte o etichetă metaforică fiecăruia dintre personaje;
- ➡ **Argumentează** de ce episcopul nu le-a dat câștig de cauză celor din Sărăceni, așa cum făcuse cu enoriașii din Butucani.

2.4 Pălăriile gânditoare

“Dacă interpretezi rolul unui gânditor, poate chiar vei deveni unul ....”

Edward de Bono

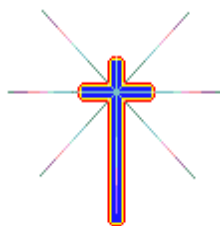
- Pălăria albastră*** Cel care a extras pălăria de această culoare va fi moderator și își va ajuta colegii;
- Pălăria albă*** Prezintă viața satului din trecut, așa cum rezultă din acest text;
- Pălăria verde*** Gândește-te ce s-ar fi întâmplat dacă preotul Trandafir nu ar fi rămas în Sărăceni și locuitorii n-ar fi avut mult timp preot în sat;
- Pălăria roșie*** Numește sentimentele pe care ți le trezește în suflet stăruința și dorința preotului de a schimba mentalitatea enoriașilor;
- Pălăria galbenă*** Precizează faptele pozitive evidențiate de text;
- Pălăria neagră*** Menționează defectele personajelor care s-au ameliorat cu trecerea anilor și prin dorința acestora de a progresa.

2.5 Gândeți - lucrați în perechi - comunicați

Citește cu atenție și precizează care sunt elementele care te ajută să plasezi acțiunea în timp și spațiu:

- ☀ ***Gardurile sunt de prisos, fiindcă n-au ce îngrădi; ulița este satul întreg. Ar fi prost lucru un horn la casă: fumul află cale și prin acoperiș. Nici muruiala de pe pereții de lemn n-are înțeles, fiindcă tot cade cu vremea de pe dâșii;***
- ☀ ***Numaidecât în primăvară luă un țigan, îl puse să frământa imală și-și lipi casa. În câteva zile toți patru pereții erau lipiți și muruiți;***
- ☀ ***Dar după atâta tândălitură, oamenii i-au pus numele Popa Tanda;***

Avea popa cai, avea și trăsură. Îl cam supărau însă lesele, din care n-au fost rămas decât spinarea cu coastele.

2.6 Personajele sub lupă

În decursul acțiunii, personajele intră în situații problematice, ciocnindu-se în opinii (conflicte sociale) sau traversând adevărate crize sufletești (conflicte psihologice). Transcrie pasaje potrivite pentru a ilustra aceste afirmații:

CONFLICTE

- Sociale   Țăranii din Butucani și Sărăceni -părintele Trandafir
                    Conducerea bisericii – preotul
- Psihologice - frământări interioare

2.7 Disecția literară

Prezintă trăsăturile morale și fizice ale protagonistului, modalitatea de caracterizare și procedeele artistice utilizate în următoarele citate:

- *Pe părintele Trandafir, să-l țină Dumnezeu! Este om bun, a învățat multă carte și cântă mai frumos decât răposatul tatăl său (...) și totdeauna vorbește drept și cumpănit ca și cum ar citi din carte. Și harnic și grijitor om este. Adună din multe și face din nimica ceva;*

- *Minunat om ar fi dacă nu l-ar strica un lucru. Este cam greu la vorbă, cam aspru la judecată, prea de-a dreptul, prea verde fățiș. El nu mai răsuțește vorba, ci spune drept în față;*
- *Dacă n-ar fi fost altfel de om, s-ar fi oprit aici. Părintele Trandafir e însă ca și capra în grădina cu curechi. Când îl scoți pe ușă, îți intră prin gard;*
- *Sătenii îl vedeau, clătinau din cap și iarăși ziceau: “Popa e omul dracului!”;*
- *Un om din sat trece, le poștește ”bună ziua” și-și zice: “Ține-l, Doamne, la mulți ani, că este omul lui Dumnezeu!”;*
- *Toate s-au schimbat; numai părintele Trandafir a rămas precum a fost: verde, vesel și harnic. Dacă părul cărunt și barba căruntă nu ar vesti vremea lui, am crede că copilașii cu care se joacă înspre seară la laița cea de dinaintea casei sunt copilașii lui.*
- *Cât era ziua de mare, gura lui nu se mai oprea. Unde prindea oamenii, acolo îi ținea la sfaturi;*
- *La câmp dai de popă, la deal dă popa de tine;*
- *Unde afla un om, părintele Trandafir începea a-l face de răs și a-și bate joc de el în tot chipul;*
- *A ajuns ca și ciurma: după atâta tândălitură, oamenii i-au pus numele “Popa Tanda”;*
- *Unde prindea omul, acolo îl ocăra;*
- *Din gura lui numai trei cuvinte au ieșit: “Puternice Doamne! Ajută-mă!;*
- *“Așa nu merge!” începu a se face și el om ca lumea, a se îngriji mainainte de toate de binele casei sale;*
- *Avea popa cai, avea și trăsură;*
- *...bătu doi pari în pământ, între pari bătu bețișoare mai subțirele și apoi popa, preuteasa, copiii și Cozonac se puseră la împletit;*
- *Înainte de Rusalii, părintele a gătit un car de lese;*

- *Ziua sfintelor Rusalii astă dată a fost zi bună. Preuteasa avea rochie nouă, cei trei mai mărișori aveau papucași din oraș, Măriuca cea mai micuță avea o pălărie de paie cu două flori roșii.*

2.8 Pune-ți capul la contribuție

Identifică caracteristicile textului și, ținând cont de noțiunile de teorie literară studiate deja, numește cărei specii literare i se integrează lectura studiată:

- Acțiunea se gradează după momentele subiectului;
- Apar toate modurile de expunere, dar domină narațiunea;
- La acțiune participă mai multe personaje, iar protagonistul este complex realizat;
- Se prezintă aspecte de viață verosimile dintr-o perioadă trecută;
- Există elemente de culoare locală care ajută la plasarea acțiunii în timp și spațiu;
- Se prezintă atât un conflict social puternic, cât și unul psihologic;
- Timpul în care se petrec faptele este îndelungat, iar spațiul – diversificat.

Textul este o nuvelă, deoarece reprezintă o lucrare epică de dimensiune întinsă la care participă un număr mai mare de personaje privite în mai multe momente ale existenței lor, care sunt antrenate într-un conflict puternic.

- NARATOR OBIECTIV
- NARAȚIUNE LA PERSOANA a III-a

2.9 Delphi

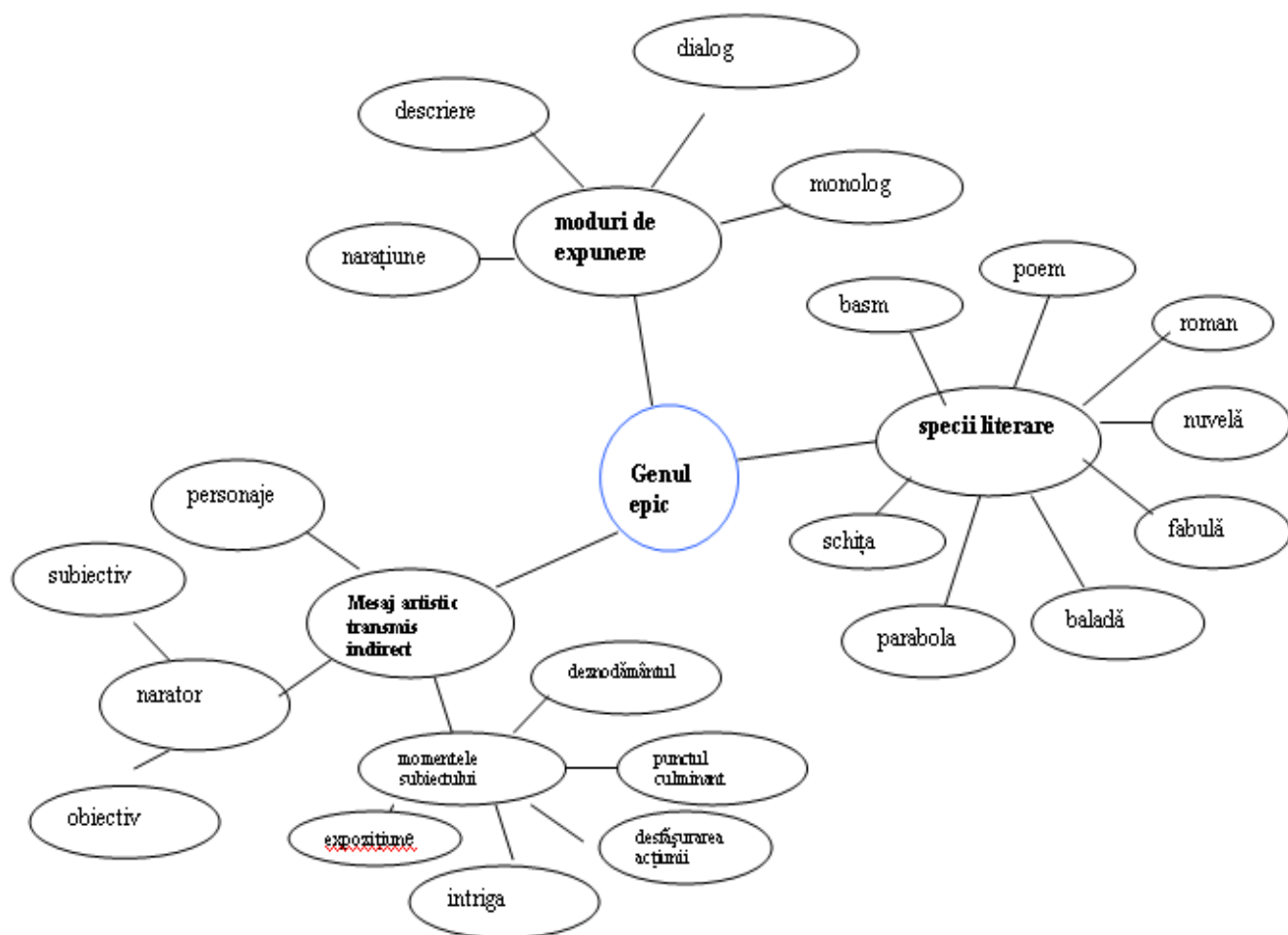
Discutați mai întâi în perechi și apoi pe grupe despre misiunea nobilă a preotului, mai ales în lumea satului de acum 200 de ani.

Ce credeți că s-ar fi întâmplat cu omenirea dacă nu ar fi avut sprijinul religiei și iertarea preotului?

În epoca noastră, când omul e atât de puternic, încât stăpânește prin inteligență universul ca un dumnezeu al naturii, mai e nevoie de religie?

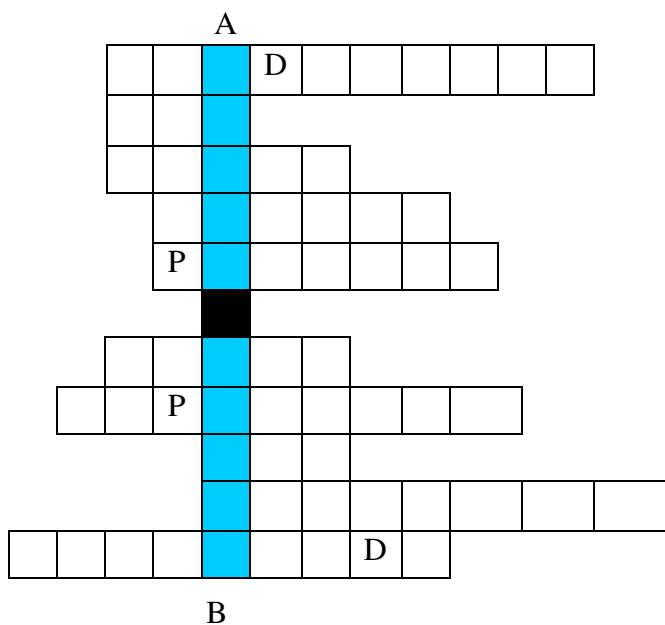
2.10 Ciorchinele

Genul epic

2.11 Rebusul

PARADA EROILOR LUI I. L. CARAGIALE

1. Personaj care e o adevarată ... încurcătură!
2. Repetentul lui Caragiale.
3. Copilul răsfățat al lui madam Popescu.
4. A crezut că a câștigat la loterie.
5. Căpitanul din anturajul lui Lefter Popescu.
6. Prenumele polițaiului orașului din „ O scrisoare pierdută”.
7. Autorul scrisorii pierdute de Zoe.
8. Capul opoziției în comedia „ O scrisoare pierdută”(prenumele).
9. Cel turmentat din teatrul lui Caragiale.
10. Prieten cu Brânzovenescu.

Notă: Pe verticala AB veți descoperi numele sub care e cunoscut de români I. L. Caragiale(2 cuv.)

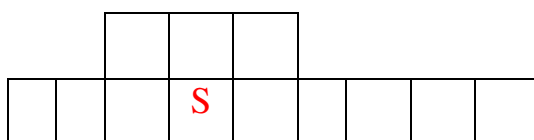
O SCRISOARE PIERDUTĂ, de I.L.Caragiale

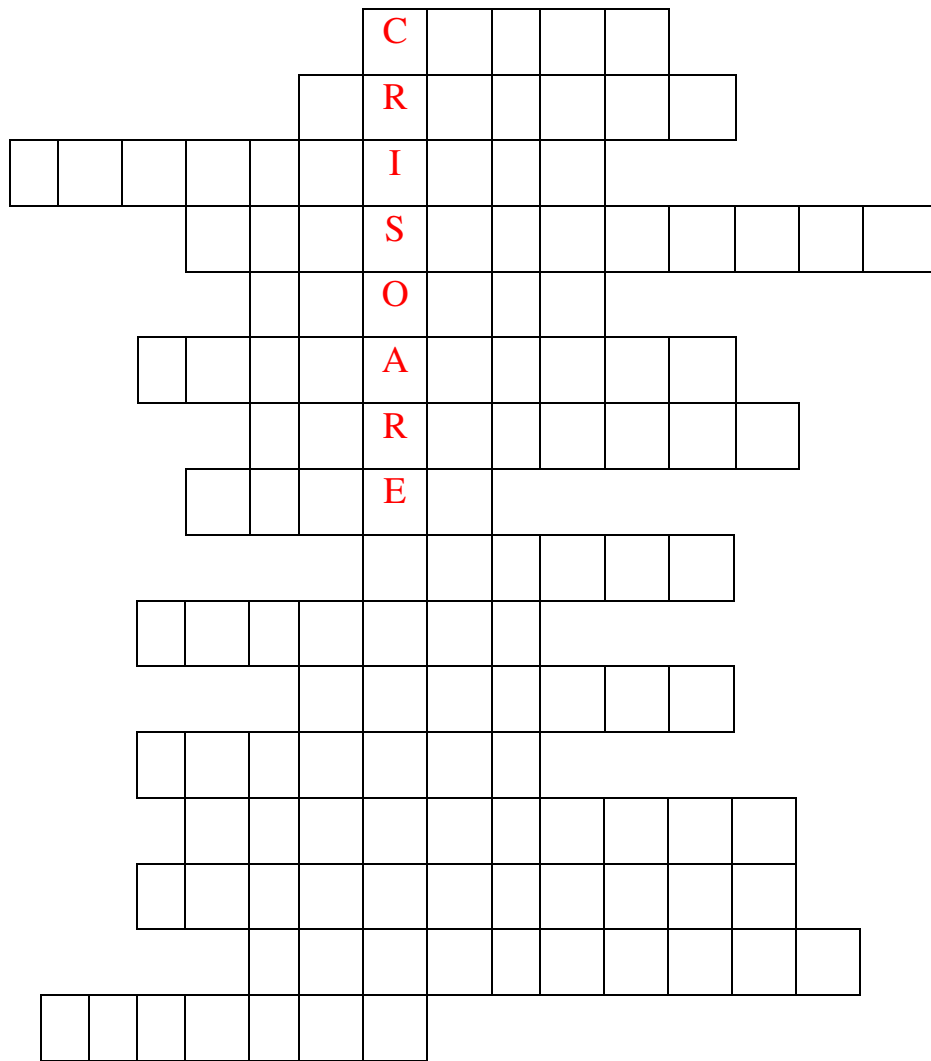
-rebus pentru verificarea lecturii textului

Completează rebusul dat cu informații din comedia „ O scrisoare pierdută”, dovedind astfel lectura integrală a textului.

1. personajul feminin din piesa „O scrisoare pierdută”;
2. polițaiul orașului, locul în care se petrece acțiunea;
3. ticul verbal al polițaiului;
4. funcția pe care o deține Ștefan Tipătescu în acel județ;
5. „ Răcnetul....” este publicația patronată de Nae Cațavencu.
6. Trahanache este convins că scrisoarea cu pricina este o .....
7. profesia lui Cațavencu;
8. soțul lui Zoe, președintele partidului de guvernământ;
9. amicul lui Brânzovenescu, amândoi formând un cuplu de nedespărțit;
10. Întrebarea „Eu cu cine .....?” pare să nu-și găsească răspuns în mintea Cetățeanului turmentat;
11. meseria anterioară a Cetățeanului;
12. Farfuridi și Brânzovenescu vor să reclame intrigile politice din județ printr-o scrisoare....;
13. funcția pe care și-o dorea Cațavencu pentru a renunța la șantaj;
14. locul în care ținea Cațavencu scrisoarea compromițătoare;
15. candidatul-surpriză trimis de la „centru”;
16. apelativul cu care Agamiță se adresează interlocutorilor săi;
17. îi înapoiază scrisoarea lui Zoe;
18. în final, cade.....

A

B

GENUL DRAMATIC

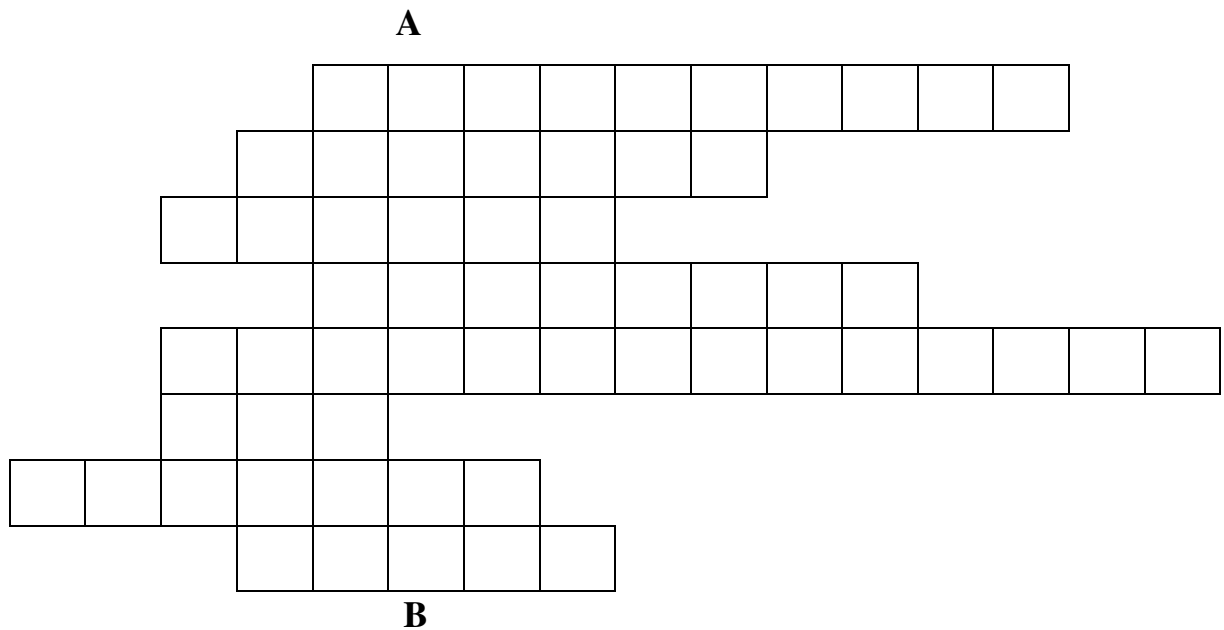
Rebus pentru fixarea elementelor specifice genului dramatic

Completează rebusul propus cu informațiile potrivite, astfel încât pe verticala A-B să obții denumirea unui gen literar nou.

Definiții:

1. *paranteză, inclusă în textul propriu-zis, conținând indicații scenice;*
2. *replică a personajelor rostită cu voce scăzută;*
3. *locul în care textul literar devine spectacol;*

4. *textul inclus în didascalii;*
5. *modul de expunere specific acestui gen literar (2 cuv.);*
6. *diviziune a unui text dramatic;*
7. *intervenția directă a unui personaj, anticipată de numele acestuia;*
8. *subdiviziune a unui act.*

2.12 Testul de lectură

O scrisoare pierdută de I. L. Caragiale

-test de lectură-

1. Cum se numeste ziarul pe care îl coordonează Cațavencu?
2. Stabilește locul și timpul când se desfășoară subiectul piesei de teatru.
3. Ce crede Trahanache despre scrisoarea ce se presupune ca i-a trimis-o Tipătescu lui Zoe? Cațavencu promite că va restitui scrisoarea lui Zoe cu o condiție. Care anume ?
4. Cu ce boacănă l-a prins Trahanache pe Cațavencu și vrea să-l contrașantajeze?

5. Ce confuzii jignitoare pentru unele personaje face Dandanache? (confuzii care reflectă totuși realitatea)?
6. Ce face Zoe cu scrisoarea, după ce i-o înapoiază cetățeanul turmentat în actul IV?
7. Cum o numește cetățeanul turmentat pe Zoe ?
8. Ce personaj afirmă: “După lupte seculare care au durat aproape 30 de ani, iată visul nostru realizat” ?
9. Care este ticul verbal al lui Zaharia Trahanache?
10. Prin ce metodă reușește Agamiță Dandanache să ajungă în postura de a fi deputat ?
11. Ce funcție are Tipătescu?
12. Cine afirmă despre industria română că *e admirabilă, e sublimă, dar lipsește cu desăvârșire?*
13. Unde îl trimite Zoe pe Tipătescu pentru a-l putea primi pe Cațavencu în ultimul act al piesei? Cum ajunge scrisoarea iar în mâinile cetățeanului turmentat în actul IV ?
14. Cui aparține ultima replică a piesei de teatru ?
15. Ce recompensă cere cetățeanul turmentat lui Zoe când îi înapoiază acesteia scrisoarea de amor?
16. Despre câte scrisori este vorba în comedie ?

2.13. Metode moderne de caracterizare a personajelor

Știu / Vreau să știu / Am învățat

- (*Știu / Vreau să știu / Am învățat* – sub formă de tabel, la tablă; aproximativ 15 minute)
- Elevii completează individual graficul „Știu, vreau să știu, am învățat” (KWL), pentru actualizarea cunoștințelor despre modalitățile de caracterizare a personajelor, iar ulterior realizează raportarea frontală.

- La sfârșitul studiului comediei, elevii completează și ultima rubrică, sintetizând ce au învățat nou.

Ce știu despre personajele literare din comedie?

Ce știu?	Ce-aș vrea să știu?	Ce am învățat?
Subiectul operei Modalitățile de caracterizare a personajelor	Caracterizările tuturor personajelor	<ul style="list-style-type: none"> • Zaharia Trahanache: <u>tipul încornoratului</u>; • Ștefan Tipătescu: <u>tipul junelui-prim</u>; • Zoe Trahanache: <u>tipul cochetei adulterine</u>. Este cea mai distinsă dintre personajele feminine ale teatrului caragialian, nefiind lipsită de sentimente. Deși este o femeie voluntară, știe să joace și comedia slăbiciunii feminine (lacrimi, leșinuri), dar pune repede piciorul în prag, înfruntându-l pe Tipătescu: „Eu îl aleg, eu și bărbatu-meu”. Una dintre armele seducției ei este iertarea, prin care își câștigă devotamentul lui Cațavencu, promițându-i, la sfârșitul piesei, un loc în „alte Camere”; • Nae Cațavencu: <u>tipul demagogului și al arivistului</u>. • Farfuridi și Brânzovenescu: <u>tipul prostului fudul</u>. →Confuzia semantică și gramaticală a discursului lui Farfuridi • Agamemnon Dandanache: <u>tipul prostului ticălos</u>. Stupid, peltic și lovit de amnezie, e mândru de geniul lui în folosirea șantajului ca formă de diplomație, fiind convins că tot chichirezul în politica timpului este să nu-ți ții cuvântul și să-ți păstrezi armele pentru ca „la un caz, iar – pac!- la <Războiul>!” Dramaturgul însuși l-a caracterizat ca fiind „mai prost decât Farfuridi și mai canalie decât Cațavencu”.

		<ul style="list-style-type: none"> • Cetățeanul turmentat: <u>tipul cetățeanului</u>. Reprezentantul opiniei publice care ignoră dedesubturile politicii, întreabă mereu cu naivitate „eu cu cine votez?”. Nu este nici el total inocent, pentru că citește scrisoarea „andrisantului”, iar stăruința sa de a o duce la destinație se datorează mai degrabă unui vechi tic profesional; • Ghiță Pristanda: <u>tipul omului slugarnic</u>. Se mișcă în viață după principiile pragmaticei lui neveste: „Ghiță, Ghiță, pupă-l în bot și-i papă tot, că sătulul nu crede la ăl flămând”. Deși e omul lui Tipătescu, se gudură pe lângă Cațavencu, intuind în el pe prefectul de mâine. Este admirabil caracterizat verbal: amestecă în limbaj termeni populari, regionalisme și neologisme deformatate, iar ticul său verbal produce uneori asociații comice („curat murdar”- epit. aprobativ) sau îl dă de gol (când Tipătescu observă: „Lasă Ghiță, ai tras frumușel condeiul!”, el replică râzând: „Curat condei!”). • <u>Tipul raisoner-ului</u>: Brânzovenescu
--	--	--

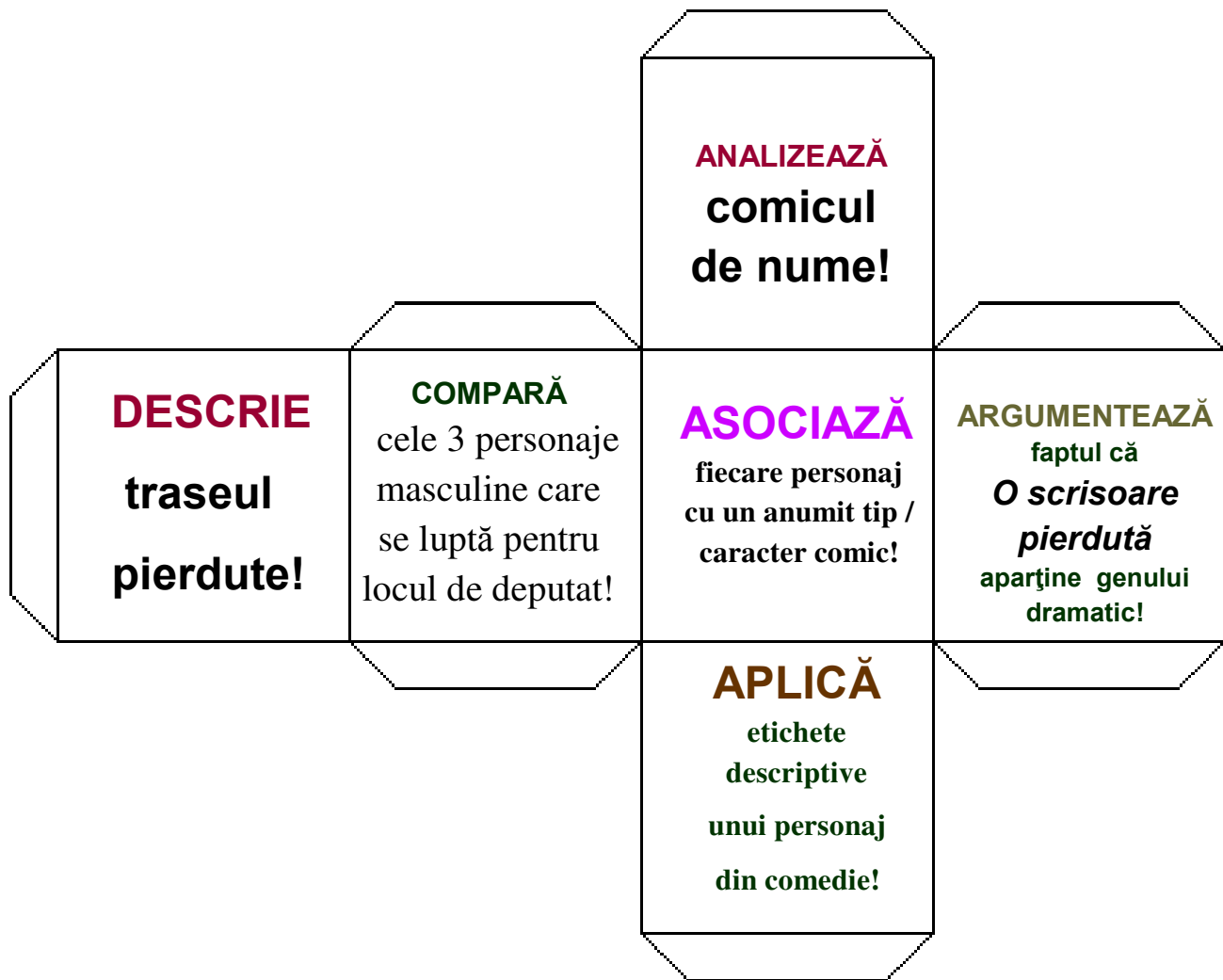
Metoda cvintetului

Tipătescu

Tânăr, educat,
 Conduce, arestează, alege
 Este tipul primului amoretz,
 Ascultând.

Metoda cubului

Metoda pălăriilor gânditoare:

O scrisoare pierdută de I.L.Caragiale

Dacă interpretezi rolul unui gânditor, poate chiar vei deveni unul ... “

Edward de Bono

Pălăria albastră

Pălăria roșie

Pălăria galbenă

<p>Prezintă partea pozitivă a întâmplărilor din <i>O scrisoare pierdută!</i></p> <p>1. În acest text este prezentată „lumea bună” din „capitala unui județ de munte”:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prefectul; - președintele partidului aflat la guvernare; - un director de ziar. <p>1. Conflictele se rezolvă pașnic.</p> <p>2. Zoe Trahanache are o structură de învingătoare. Este inteligentă, tânără, frumoasă și descurcăreață.</p> <p>3. Personajele din text trebuie să învețe să supraviețuiască într-o lume coruptă. Reușesc foarte ușor să se adapteze, devenind la fel de corupte.</p>	<p>Ce vă place în piesă?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. că autorul demască adulterul; 2. că sunt prezentate întâmplări și personaje vii, care pot fi întâlnite și astăzi; 3. că Zoe, deși este singurul personaj feminin prezent pe scenă, este cea care deține puterea în județ, pentru că știe să-i manipuleze pe soț, amant, polițist și chiar pe Cațavencu. <p>Ce nu vă place în piesă?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. că Zaharia Trahanache nu crede în autenticitatea scrisorii; 2. că Ștefan Tipătescu conduce județul după bunul său plac și că este uneori impulsiv; 3. că, pentru a deveni deputați, candidează numai oamenii care nu au calitățile necesare. 	<p>CRITICUL</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Faptele prezentate de I.L.Caragiale sunt complet imorale. Prefectul își înșală cel mai bun prieten, devenind amantul soției lui, la foarte puțin timp după ce acesta s-a căsătorit. Zoe este interesată doar de putere. Ea nu iubește sincer pe nimeni. 2. Candidații pentru funcția de deputat sunt inculți, imorali sau proști. 3. Ne expunem riscului de a-l judeca greșit pe dramaturgul I.L.Caragiale. El a vrut să prezinte partea urâtă a lucrurilor (în politică și în familie) doar pentru a o putea îndrepta: „Ridendo castigat mores” (Râzând, îndreptăm moravurile).
---	---	--

<p><i>Pălăria verde</i></p> <p>Prezintă, pe scurt, conținutul comediei!</p> <p>Acțiunea se petrece într-un orașel de munte, în preajma alegerilor pentru locul de deputat.</p> <p>Alegerile ar decurge fără probleme dacă Zoe, soția lui Trahanache, nu ar fi pierdut scrisoarea de dragoste de la amantul ei, prefectul Ștefan Tipătescu.</p> <p>Scrisoarea este găsită de către Cetățeanul turmentat și furată de la acesta de către Nae Cațavencu. Acesta amenință cu publicarea ei în ziarul „Răcnetul Carpaților”, în</p>	<p><i>Pălăria albă</i></p> <p>Formulează ideile principale și concluziile!</p> <p><i>O scrisoare pierdută</i> de I.L.Caragiale aparține genului dramatic, deoarece modul de expunere dominant este dialogul. Teatrul este structurat pe acte și scene, folosește indicații de regie. Intervenția fiecărui personaj se numește replică.</p> <p>Ca specie, <i>O scrisoare pierdută</i> este o comedie (de moravuri).</p> <p>Apare în anul 1884, este citită la <i>Junimea</i> și publicată în revista <i>Convorbiri literare</i>. Este jucată pe scena Teatrului Național din București, având un mare succes.</p> <p>Caragiale scrie acest text după după ce au avut loc niște alegeri într-un județ de munte. Scriitorul ne arată cât de</p>	<p><i>Pălăria neagră</i></p> <p>Schimbați finalul piesei!</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Cațavencu publică scrisoarea și Zoe, supărată, rupe orice relație cu Tipătescu. Ea va începe o altă aventură amoroasă cu Nae Cațavencu, care va deveni prefect, în locul lui Tipătescu. <p style="text-align: center;">SAU</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Zoe și Ștefan Tipătescu fug împreună în Germania. Vor trăi fericiți, cu o moștenire
--	--	--

<p>cazul în care nu i se asigură candidatura.</p> <p>Însă Cațavencu pierde pălăria cu scrisoarea compromițătoare și este regăsită de Cetățeanul turmentat, care i-o returnează Zoei.</p> <p>Cațavencu este prins cu o poliță falsificată și este ales trimisul de la centru, Agamemnon Dandanache.</p>	<p>dezorientați sunt alegătorii și vrea să sublinieze că fiecare candidat are un scop personal. Scriitorul nu se referă doar la acel județ, ci la toată țara. În opinia noastră, în zilele noastre alegerile se desfășoară aproape la fel: fiecare candidat are, în primul rând, un scop personal.</p>	<p>primită de Zoe la moartea unei mătuși.</p>
--	--	---

BIBLIOGRAFIE

1. Breban, Vasile, *Mic dicționar al limbii române*, Editura Științifică, București, 1974.
2. Bărboi, C., și colaboratorii, *Metodica predării limbii și literaturii române în liceu*, E. D. P, București, 1993.
3. Bărboi, C. și colaboratorii, *Limba și literatura română în liceu. Calitate și eficiență în predare și învățare*, E.D.P., București, 1983.
4. Bojin, Al., *Îndrumări metodice privind studierea limbii și literaturii române în școală*, E.D.P., București, 1980.
5. Bontaș, Ioan, *Pedagogie*, Ed. ALL, București, 1994, p 303
6. Cerghit, I., *Metode de învățământ*, ediția a II-a, E.D.P., București, 1998.
7. Cerghit, I., *Perfecționarea lecției în școala modernă*, E.D.P., București, 1993.
8. Cerghit, I., *Prelegeri pedagogice*, Editura Polirom, Iași, 2001.
9. I. Cerghit, I. Radu, E. Popescu, L. Vlăsceanu, *Didactica (Manual pentru clasa a X a școlii normale)*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1994.
10. Cosmovici, A., Iacob, L., *Psihologie școlară*, Editura Polirom, Iași, 1998.
11. Corniță, Georgeta, *Metodica predării învățării limbii române, Didactici speciale*, Editura Umbria, Baia Mare 1993.

12. Cucoș, Constantin, *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 1999.
13. Crăciun, Gheorghe, *Introducere în teoria literaturii*, Editura Cartier, Chișinău, 2003.
14. Duda, Gabriela, *Introducere în teoria literaturii*, Editura ALL Educațional, București, 2006.
15. Eftimie, Nicolae, *Metodica studierii limbii și literaturii române*, Editura Paralela 45 Pitești, 2001.
16. Gherghina, Dumitru, Ilie, Vali, Novac, Cornel, Dănilă, Ioan, și alții (coord.) *Limba și literatura română și metodica predării limbii române*, Editura Didactica Nova, Craiova, 2004.
17. Goia, Vistiarv, *Metodica predării limbii și literaturii române*, E.D.P., București, 1994.
18. Ioniță, Puiu, *Teoria literaturii*, Editura Universitas XXI, Iași, 2003.
19. Iordăchescu, Carmen, *Să dezlegăm tainele textelor literare, cls. a V-a, a VI-a, a VII-a, a VIII-a* Editura Carminis, Pitești, 2001.
20. Joița, Elena, *Curs de pedagogie școlară*, Reprografia Universității din Craiova, 2001.
21. Neșțian, Valeriu, C., *Metodica predării textului literar în liceu*, E.D.P., București, 1982.

22. Nicola, Ioan, *Pedagogie școlară*, E.D.P. București, 1980
23. Oprescu, Vasile, *Cursul de psihologie*, Reprografia Universității din Craiova, 2004.
24. Pamfil, Alina, *Limba și literatura română în gimnaziu*, Editura Paralela 45, Pitești 2007.
25. Parfene, C-tin, *Metodica predării limbii și literaturii române*, Editura Polirom, Iași, 1998.
26. Parfene, C-tin, *Compozițiile în școală. Aspecte metodice*, E.D.P., București, 1980.
27. Potolea, Dan, Neacșu, Ioan, Iucu B., Romiță, Pârnișoară, Ion-Ovidiu *Pregătirea psihopedagogică*, Manual pentru definitivat și gradul didactic II, Editura Polirom, Iași, 2008,
28. Stoica, Marin, *Pedagogie școlară*, Editura Gheorghe Cârțu Alexandru Craiova, 1995.
29. Stoica, Marin, *Psihopedagogia personalității*, E.D.P., București, 1996.
30. Verza, Emil, *Psihologia vârstelor*, Editura Hiperion XXI, București, 1993.
- 31 . *** *Ghid metodologic pentru aplicarea programelor de limba și literatura română-învățământ primar și gimnazial*, C.N.C., M.E.N., 2002.

32. [www.didactic.ro/materiale/ literatura română/diverse](http://www.didactic.ro/materiale/literatura_romana/diverse)